

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XVIII. De Translatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Episcopus eum qui perpetuam Vicariam obtinet, per substitutionem proventuum, vel ipsius Vicarie ablationem compellat, ut se in presbyterum promovet faciat.

Vicaria appellatur ad Archiepiscopum, ab Archidiacono ad Episcopum, h. d.

Inter Vicarium autem & Archidiaconum illud interest, quod a Vicario, non ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum a: ab Archidiacono vero, nisi aliud Ecclesiam inducat consuetudo, ad ipsum: cui immediate subiacet, Episcopum erit appellandum.

DE COADIUTORE. TITVLVS XVI.

Ex causa datur Episcopo coadjutor, cuius datus ad sedem Apostolicam spectat, h. d.

A Ccedit h. etiam interdum, ut pastor senio aut corporis valetudine impeditus, aut sanx mentis consilio destitutus, super suum gregem excubiandare non possit: ea propter vir providus & honestus, illi in coadjutorem adiungendus est: per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur. Cuius datus, cum de eaus maioribus esse constet, ad sedem Apostolicam, nulla obstante consuetudine, referenda est. Quod tamen sic intelligi oportet, si non in remotis partibus explicanda sit: ceterum, si procul ab Apostolica sede Episcopus impeditus deget, tunc secundum Bonifacianam constitutionis tenorem providendum erit.

Etiā in inferioribus ab Episcopi dandus est coadjutor, & utriusq; facultates Ecclesie erit subueniendum, h. d.

N Ec e' totum Episcopi dandus erit coadjutor, sed etiam, si res exigat, inferioribus: unde, si vel Ecclesia Rectorem, vel Archidiaconum ita morbo aliquo contingerit impediti, ut Ecclesiasticis ministeriis, vel nullo pacto, vel non nisi cum scandalo interesse possint, eis quoque coadjutor adhibendus erit: & ita res temperanda, ut utriusque facultates, eccl. vitz necessaria ministrantur.

DE COREPISCOPORVM VSV SUBLATO. TITVLVS XVII.

Corepiscoporum usus sublatus est, h. d.

E Rant olim & Corepiscopi, quibus, circa plurima cum Episcopis ministeriorum communis erat dispensatio: quorum tamen institutio tam in Romana sede, quam in aliis totius orbis Ecclesiis, tanquam improba & supervacanea, est penitus interdicta.

Matrimonium spirituale dissolvitur transiitione, renuntiatione & depositione, h. d.

V idimus hucusque de spirituali fcedere conjugio, quod inter Episcopum & Ecclesiam contrahitur, quod electione vel postulatione initiari, firmatione ratificari, consecratione intelligitur consummari: item de moribus, & Vicariis, & adiutoribus Episcoporum: tractemus nunc, quibus modis Episcopus ab Ecclesia removetur: & sic quomodo tale conjugium prater mortem dissolvitur. Contingit autem id tribus modis: Translatione, Renuntiatione, & depositione, seu degradatione: de quibus singulis videamus, ac primum de translatione.

DE TRANSLATIONE. TITVLVS XVIII.

Translatio indulta est ex utilitate, & ex necessitate: & necessitate cessante, translatio irritatur, h. d.

Translatio indulta est ex utilitate, & ex necessitate: & necessitate cessante, translatio irritatur, h. d.

Translationes, quae & mutationes, & interdicti possunt, instituta sunt utilitati & necessitati gratia. Vtilitatis, cum Episcopus ab ea terra, cui praepositus est, in aliam transferretur, in qua magis recte posse verum similitudinem existimaret. Sic enim praepositi de Antiochena civitate se transferre solent, ut scilicet ibidem episcopatus profectus possent. Necessitate h. vero nonnumquam episcopatum locum mutationes fieri solem, hostium urgente metu: vel in casu si civitatem, de qua esset Episcopus ab hostibus liberari e, & ad priorem statum contingere non potest, eam expulsus reverteretur.

Episcopi transferre, ad suam Romanam Ecclesiam non hoc dicit.

Sciendum est autem Episcoporum translationem, & etiam inferiorum, ad solum Apostolicam sedem situm certissima ratione pertinere. Quod obstat non solum matrimonii quicquam praeter consuetudinem rationem debere, aut posse. Quod obstat non solum Episcopus est consecratus, verum etiam si canonice fuerit electus, & confirmatus: cum, ut supra diximus, electionem & confirmationem, inter personarum Episcopum & electi, conjugium sit spirituale contractum.

Qui propria auctoritate se ad aliam Ecclesiam transferre, h. d.

Etiam in inferioribus ab Episcopi dandus est coadjutor, & utriusque facultates Ecclesie erit subueniendum, h. d.

Quod constitutum est in Ecclesia Episcoporum, non est ad Ecclesiam inferiorem, h. d.

Non ab similitudinis ratio obtinet in praesentibus, & ceteris infra Episcopalem dignitatem constitutis. Nam si vel quilibet causis, propriis quoque indigentibus, cum altero suum beneficium permutare voluerit, utrumque proprii beneficii parturam faceret: beneficii tamen & praebendarum permutationes generaliter fieri prohibentur: praesertim passionis gratia, quae spiritualia, vel spiritualibus annexa, semper licet: immo continet: licet possit Episcopus de uno loco ad alium aliquos transferre, ut qui unum locum magis utilem, alibi valeant utilius exercere.

Si permutatio beneficiorum completa est etiam pars, de permutato fiat quod minus imploratur, respiciatur pars de qua minus est.

Subventum h. tamen est ei, qui de permutacione in alio habito tractatu, praebendam suam commutasset, ab alio qui cum permutacionis tractatum haberet, qui postea suam resignare recusat, deceptus: cum enim deceptus, & non deceptus, suum beneficium, tributa tamen est simplicitas venia, condonaturque, ut ad resignatum beneficium reverti possit.

Callato de beneficiis causa permutacionis, nonnulla sunt quae permutacionibus, non tenent, h. d.

Et generaliter, ne concessione laici auctoribus, permutatio circa spiritualia, illudatur, si qua beneficii

a Can. mutationes. 7. q. 1. b Can. si quis fuerit. & seq. de permut. c Can. pastoralis officii. de her. q. 1. d Can. si quis fuerit. de translat. Episc. e Can. quando h. extr. in. tit. f Can. si quis fuerit. q. 1. g Can. si quis fuerit. in. f. de permut. h Can. cum alio loco. g. 1. i Can. si quis fuerit. in. f. de permut. i Cap. quod si quis fuerit. de permut. permutat. k Cap. cum alio loco. extr. de reman. permutat.

causa permutationis aliquibus resignata, aliis quam ipsis permittare volentibus conferatur, nullius firmitatis cuius pla collatio.

Quoniam nonnulli sunt ex officio in beneficiis permittati fieri possunt hoc dicit.

Quoniam a si in diebus aliquis quidam forte auctoritate Apostolica beneficia vacatura expectent, illi tamen qui secundum formam legis sua beneficia in eadem diebus ad ordinarii collationem spectantia, libere ac sine fraude, in manibus Episcopi resignaverint, non nisi ex causa permutationis resignaturi, ab huiusmodi expectationibus circa faciendam permutationem minime impeditur.

DE RENUNCIATIONE.

TITVLVS XIX.

Quid sit renunciatio, & quibus ex causis possit renunciari, h. d.

Renunciatio quocumque quis ab Ecclesia sua remouetur. Est autem renunciatio, iuris proprii spontanea renuntio. Ea vero propter quod Episcopus potest concedi licentiam postulare, hanc ferre habent, & continentia criminis, debilitas corporis, defectus scientia, multi plebis, graue scandalum, & irregularitas personae.

Quae debet esse crimen, ab quibus renunciari possit, h. d.

Propter e conscientiam criminis, eadem potest scientia postulari, non cuiuslibet, sed diuina scilicet, propter quod ipsius officii executio post peractam poenitentiam impeditur.

Quae debilitas corporis renunciandi causam praebet, h. d.

Non ab illis a iuris ratio in debilitate corporis obinet: nam non quilibet, sed solum illa legitimum renunciandi praestat causam, per quam quis ad exequentiam officii pastoralis redditur impotens: cum interdum non plus horretur senilis debilitas aliquem cedere, quam maturitas, quae in senibus esse solet, quem in suo iudicio officio permanere.

Magnum defectus scientia tribuit legitimam causam renunciandi, hoc dicit.

Propter e defectum quoque scientiae plerumque potest quis petere cessionem: quia cum illa circa spirituales administrationem sit positissimum necessaria, & circa curam temporalium opportuna, Praeful, qui in utrisque commissam sibi debet Ecclesiam regere salubriter, ei renunciatio si quomodo ipsam regere debeat, ignoret. Quamquam tamen mediocriter tolerari potest, quia imperfectum scilicet potest suppleri perfectio charitatis.

Multa plura ipsam tribuit renunciandi, causam: item vltimo scandalo, hoc dicit.

Propter malitiam quoque plebis cogitur interdum Praeful ab ipsius regimine declinare, veluti, quando plebs tam dura cervicis existit, ut apud ipsam amplius proficere non possit, item pro graui scandalo, & vitandis, cum alteri sedari non potest, licet Episcopo petere cessionem, ne plus temporalem honorem, quam aeternam videatur auferre salutem.

Quae irregularitas potest renunciari, h. d.

Item h. ob irregularitatem: puta, si bigamus. Quod si forte de legitimo matrimonio non sit natus, licet huiusmodi irregularitatem subiectione non potuerit, si tamen de culpa laet, & causa, cum eo qui suum laudabilem implevit officium, in iuncta sibi competenti poenitentia, poterit non minus utiliter quam misericorditer dispensari.

Gratia laboris fugiendi non potest renunciari, h. d.

Ceterum a ob alias causas renunciationem affectant audiendi non sunt: dum forte aliqui laboris angustias declinantes, ad ocium, aduersus gloriosum Pontificis exemplum, aspirare contendunt.

Episcopus qui semel ad vitam Monachalem transiit, non potest rursus ad Episcopalem dignitatem reverti, h. d.

Accidit autem interdum, ut Episcopus humilitatis & poenitentiae causa, ab Ecclesia sua remouetur: quod tunc contingit, cum quis Apostolica concessione ab Episcopali sede ad Monachalem descendit subiectionem. Quo casu alius in locum eius subrogari poterit: ille vero redire, Constantinopolitano & Concilio vetante, nequaquam valebit.

Impeditus administrare Episcopatum, & propterea Monachus, cessante impedimento, potest reverti ad Episcopalem dignitatem.

Ceterum e speciales quidam casus inveniuntur, in quibus, praedicto Concilio non obstante, is qui vitam monachalem elegit, rursus licite potest ad Episcopatum assumi. Si enim quis, persecutionis rabie laevitate, vel praedictis aduersa valetudine corporis, cum proficere nequeat in regimine pastoralis, de superioris auctoritate ad monasticam vitam descendat: persecutionis vel aegritudinis impedimento cessante, ad Episcopalem poterit redire dignitatem. Idem iuris est, si quis propter doctrinae defectum, locum regiminis deserat: auctoritate Apostolica ad ocium se contulerit monachale: nam si per exercitium lectionis, scientiae reperit margaritam, proculdubio denuo vocatus ad Cathedrali pastorem, redire poterit.

Affectus Episcopatum simoniae, sed igno extor, si postea regularis, licet ad priorem reverti non possit, alium tamen Episcopatum consequi potest.

Regulus a si quis incensus cupiditate parentum fuerit Episcopatum adeptus, & hoc comperito de licentia superioris illum dimittens, observantiam elegerit regularem, etiam ad Ecclesiam eandem redire nequeat, ad aliam tamen promoveri poterit: Constantinopolitani Concilii constitutione non obstante: quam obtinere oportet, cum poenitentiae causa, quam Episcopatum retinens praeterire non valebat, vitam quis elegerit monachalem.

Ad eum si res debet renunciatio, ad quem scilicet confirmatio, hoc dicit.

Abbas e quoque, qui Romanae immediatè subditus est Ecclesiae, nisi licentia à Romano Pontifice legitime impetrata, sui regiminis oneri renuntiare minime poterit: quod si Episcopo subiectus sit, cum ejusdem permissione locum suum licite iure poterit relinquere. Et hoc generale est in praebendis, & ceteris minoribus beneficiis, ut apud eum fieri debeat renunciatio, ad quem pertinere dignoscitur confirmatio: ex quo apparere potest, quod resignatio facta laico s. nullam iuris obinet firmitatem.

Papa potest renunciare Papatu, h. d.

De Romano & Pontifice quaxitum est, an, quia nullum habet superiorem in cuius manibus resignare possit, Pontificatus ex causa cedere valeat? & super hoc Caeselinus quintus basitationis cuiuslibet volens occasionem amputare, & statuit & decrevit, Romanum Pontificem posse libere resignare.

Pro procuratorem renunciari potest, & quatenus valde renunciatio facta a procuratore vocato, h. d.

Potesit h. autem quis non solum per semetipsum resignare, verum etiam per procuratorem: qui, si ad ce-

a Dec. nisi, s. verum. b Cum hoc nequaquam, 7. q. 1. c Ca. post translationem, s. ceterum, extr. cod. in de renunt. d Dec. post translationem, s. rursus, cod. tit. e Cap. si, ubi gl. extr. cod. f Ca. quid in dubio, extr. cod. tit. g Ca. de renunciat. in 6. h Clem. uni. cod. 8.

